P7_TA(2014)0039

Správa o pokroku Srbska za rok 2013

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. januára 2014 o správe o pokroku Srbska za rok 2013 (2013/2880(RSP))

(2016/C 482/17)

Európsky parlament,

— so zreteľom na závery predsedníctva zo zasadnutia Európskej rady v Solúne 19. a 20. júna 2003 o vyhliadkach krajín západného Balkánu na pristúpenie do Európskej únie,

— so zreteľom na rozhodnutie Rady 2008/213/ES z 18. februára 2008 o zásadách, prioritách a podmienkach obsiahnutých v európskom partnerstve so Srbskom vrátane Kosova v zmysle rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov 1244 z 10. júna 1999 a o zrušení rozhodnutia 2006/56/ES ([1]),

— so zreteľom na stanovisko Komisie z 12. októbra 2011 k žiadosti Srbska o členstvo v Európskej únii (SEC(2011)1208) a oznámenie Komisie z 12. októbra 2011 s názvom Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2011 – 2012 (COM (2011)0666),

— so zreteľom na závery Rady pre všeobecné záležitosti z 11. decembra 2012 o rozširovaní a procese stabilizácie a pridruženia,

— so zreteľom na Dohodu o stabilizácii a pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi a Srbskou republikou, ktorá nadobudla platnosť 1. septembra 2013; so zreteľom na prebiehajúce prípravy na prvú schôdzu Parlamentného výboru pre stabilizáciu a pridruženie, na základe ktorej sa medzi Európskym parlamentom a Národným zhromaždením Srbska začne stály dialóg a ktorá sa bude konať v novembri 2013,

— so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 1244 (1999), na poradné stanovisko Medzinárodného súdneho dvora z 22. júla 2010 k otázke súladu jednostranného vyhlásenia nezávislosti Kosova s medzinárodným právom a rezolúciu Valného zhromaždenia OSN z 9. septembra 2010, ktoré schválilo obsah stanoviska a privítalo pripravenosť EÚ na sprostredkovanie dialógu medzi Belehradom a Prištinou ([2]),

— so zreteľom na spoločné vyhlásenie siedmeho medziparlamentného stretnutia EÚ – Srbsko z 18.– 19. marca 2013,

— so zreteľom na Zmluvu o Energetickom spoločenstve, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2006 a ktorej je Srbsko signatárom, a so zreteľom na rozhodnutie Energetického spoločenstva D/2012/04/MC/EnC z 18. októbra 2012 o vykonávaní smernice 2009/28/ES o energii z obnoviteľných zdrojov a o zmene článku 20 Zmluvy o Energetickom spoločenstve, ktorým sa určujú záväzné ciele,

— so zreteľom na dohodu o readmisii medzi EÚ a Srbskom z 8. novembra 2007 ([3]) a na nariadenie Rady (ES) č. 1244/2009 z 30. novembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 539/2001 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú od tejto povinnosti oslobodení ([4]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 22. októbra 2013 o rozpočtovom hospodárení s predvstupovými fondmi Európskej únie v oblastiach súdnych systémov a boja proti korupcii v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách ([5]) a na uvedené pozorovania týkajúce sa Srbska,

([1]) Ú. v. EÚ L 80, 19.3.2008, s. 46.
([2]) A/RES/64/298.
([3]) Ú. v. EÚ L 334, 19.12.2007, s. 46.
([4]) Ú. v. ES L 336, 18.12.2009, s. 1.
([5]) Prijaté texty, P7_TA(2013)0434.

Štvrtok 16. januára 2014

— so zreteľom na závery Európskej rady z 28. júna 2013,

— so zreteľom na ustanovenie tímu povereného rokovaniami o pridružení Srbska,

— so zreteľom na správu Komisie o pokroku Srbska za rok 2013 z 16. októbra 2013 (SWD(2013)0412),

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia,

— so zreteľom na článok 110 ods. 2 rokovacieho poriadku,

A. keďže Európska rada 28. júna 2013 rozhodla o začatí prístupových rokovaní so Srbskom a o zorganizovaní prvej medzivládnej konferencie najneskôr v januári 2014, čím sa opätovne potvrdili európske vyhliadky Srbska v súlade so záväzkami EÚ voči celému západobalkánskemu regiónu;

B. keďže Srbsko podniklo významné kroky smerom k normalizácii vzťahov s Kosovom, ktorých výsledkom je Prvá dohoda o zásadách upravujúcich normalizáciu vzťahov z 19. apríla 2013, a vynaložilo úsilie, aby v dostatočnej miere splnilo politické kritériá a podmienky procesu stabilizácie a pridruženia; keďže rokovania o pridružení predstavujú mocný nástroj na monitorovanie vykonávania reforiem;

C. keďže 25. septembra 2013 Európska komisia a Srbsko začali proces preskúmania acquis, pričom začali kapitolou 23 – súdnictvo a základné práva;

D. keďže Srbsko ako každá krajina, ktorá sa usiluje o členstvo v EÚ, sa musí posudzovať na základe zásluh, pokiaľ ide o plnenie, uplatňovanie a dosahovanie súladu s rovnakým balíkom kritérií;

E. keďže ústredným bodom politiky rozširovania EÚ je dodržiavanie zásad právneho štátu;

F. keďže je nutné v plnej miere zaručiť uplatňovanie právneho rámca v oblasti ochrany menšín, a to najmä v oblastiach vzdelávania, používania jazyka a prístupu k médiám a náboženským obradom v menšinových jazykoch;

G. keďže Komisia zdôrazňuje, že je potrebné posilniť hospodárske riadenie vo všetkých krajinách západného Balkánu;

1. víta formálny začiatok rozhovorov o pristúpení so Srbskom, ktoré sa uskutočnia v rámci prvej medzivládnej konferencie EÚ – Srbsko 21. januára 2014; považuje medzivládnu konferenciu za historický krok v procese európskej integrácie Srbska, ktorý potvrdzuje záväzok Únie v rámci procesu rozširovania; vyzýva srbské orgány, aby v období po konferencii zintenzívnili reformy v krajine súvisiace s EÚ s cieľom nesklamať srbských občanov, ktorí očakávajú hladký proces pristúpenia k EÚ, a aby posilnili obnovu hospodárstva tým, že urobia perspektívu členstva v EÚ hmatateľnou;

2. víta záväzok k procesu európskej integrácie, ktorý preukázala srbská vláda, a nabáda Srbsko, aby pokračovalo v systémových sociálno-ekonomických reformách, ktoré mu umožnia prijať a účinne vykonávať záväzky vyplývajúce z budúceho členstva; zdôrazňuje, že vykonávanie reforiem je stále kľúčovým ukazovateľom úspešného integračného procesu, naliehavo preto žiada orgány, aby posilnili reformné úsilie v oblasti súdnictva, boja proti korupcii, verejného sektora, civilnej kontroly obranného a bezpečnostného sektora, energetickej politiky najmä v súvislosti so šetrením energie a obnoviteľnými zdrojmi, v oblasti slobody médií, ochrany všetkých menšín a zraniteľných skupín, ako aj ochrany ich základných práv, v oblasti štrukturálnych zmien v hospodárstve, sociálneho dialógu, zlepšenia podnikateľského prostredia a udržateľného riadenia prírodných zdrojov;

3. víta skutočnosť, že dohoda o stabilizácii a pridružení nadobudla účinnosť 1. septembra 2013, ako aj zvolanie prvého zasadnutia Rady pre stabilizáciu a pridruženie, ktoré sa konalo 21. októbra 2013; zdôrazňuje, že nadobudnutie účinnosti Dohody o stabilizácii a pridružení predstavuje významný krok v procese európskej integrácie Srbska a poskytuje všeobecný rámec pre to, aby Srbsko a EÚ mohli zintenzívniť svoju spoluprácu v oblasti politických kritérií a aproximácie acquis, ako aj prípravy na budúce zapojenie Srbska do jednotného trhu; nabáda všetky zúčastnené strany, aby zodpovedne spolupracovali;

4. víta Prvú dohodu o zásadách normalizácie, ktorá bola dosiahnutá v rámci dialógu na vysokej úrovni medzi premiérmi Srbska a Kosova 19. apríla 2013 a ktorá vytvorila možnosti pre ďalšie kroky v procese európskej integrácie Srbska a Kosova; víta opatrenia, ktoré doteraz prijali obe strany v oblasti vykonávania dohody a nabáda orgány, aby pokračovali vo vykonávaní všetkých doterajších dohôd v dobrej viere a včas; víta dohody o telekomunikáciách a energetike, ktoré boli dosiahnuté v rámci dialógu 8. septembra 2013; osobitne vyzýva Srbsko aj Kosovo, aby aktívne a konštruktívne spolupracovali s agentúrou EULEX na vykonávaní dohody o vzájomnej právnej pomoci v záujme riešenia narastajúceho počtu žiadostí, ktoré sa týkajú majetku v Kosove; vyzýva obe strany, aby zachovali tento konštruktívny prístup a dohodli sa pritom na sporných a citlivých detailoch, ktoré je ešte potrebné rozpracovať a dohodnúť; naliehavo obe strany vyzýva, aby naďalej riešili problematiku nezvestných osôb, v tomto smere víta prvé výsledky dosiahnuté v rámci pracovnej skupiny pre nezvestné osoby, ktorej predsedá Červený kríž; uznáva úsilie vyvinuté s cieľom obmedziť ilegálny obchod medzi Srbskom a Kosovom; konštatuje, že bude potrebné ďalšie trvalé úsilie srbských a kosovských popredných predstaviteľov, aby sa srbská menšina začlenila do kosovskej spoločnosti a aby sa komunity etnických Albáncov a Srbov viac zblížili;

5. víta historicky prvé celoštátne miestne voľby, ktoré sa v Kosove uskutočnili 3. novembra 2013, a najmä viditeľnú účasť voličov v mestách a obciach so srbskou väčšinou na juh od rieky Ibar, ako aj celkový pokojný priebeh miestnych volieb v Kosove, ako ho posúdila v predbežnom vyhlásení pozorovateľská misia EÚ, ako kľúčový krok smerom k vytvoreniu združenia srbských miest a obcí, ktoré je súčasťou normalizačného procesu; víta úsilie Belehradu a Prištiny o zabezpečenie toho, aby voľby boli pokojné a spĺňali demokratické normy; dôrazne odsudzuje násilie a neustále zastrašovanie v severnej Mitrovici a Zvečane a naliehavo žiada srbské orgány, aby vyvinuli maximálne úsilie o uľahčenie toho, aby bolo možné postaviť páchateľov násilia pred súd; v tejto súvislosti berie na vedomie záväzok srbských vedúcich predstaviteľov, že osoby zodpovedné za vypuknutie násilia budú za svoje činy zodpovedať; konštatuje, že na rozloženie siete organizovanej trestnej činnosti a jej prepojení na miestne politické elity a na opätovné ustanovenie právneho štátu na severe Kosova je potrebné ďalšie sústredené úsilie; víta postoj srbských politických lídrov, ktorí aktívne nabádali etnických Srbov v Kosove k tomu, by sa volieb zúčastnili, súčasne však konštatuje, že Belehrad by nemal mariť politickú pluralitu v srbskej komunite v Kosove tým, že podporuje nejakú konkrétnu stranu alebo volebný zoznam;

6. zdôrazňuje potrebu väčšej transparentnosti pri informovaní o výsledkoch dialógu medzi Belehradom a Prištinou a pri zapájaní príslušných parlamentov a občianskych spoločností do procesu implementácie; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že srbskí a kosovskí vyjednávači si musia vybudovať dôveru verejnosti a poskytovať pomoc občanom, a to ženám aj mužom; vyzýva srbské orgány v Belehrade, Mitrovici a južne od rieky Ibar, aby vykonali viac na zvýšenie komunitnej interakcie medzi kosovskými Srbmi a Albáncami, a to najmä nabádaním škôl a komunitných centier na to, aby učili albánsky jazyk; zdôrazňuje, že kosovských Albáncov je taktiež nutné dôrazne nabádať na to, aby sa viac stýkali so srbskými komunitami vo svojom okolí a aby sa naučili srbský jazyk, keďže ide o životne dôležitý prvok začleňovania srbskej komunity do kosovskej spoločnosti, budúceho dialógu a dvojkomunitnej verejnej správy;

7. vyjadruje poľutovanie nad pretrvávajúcimi ťažkosťami, ktorým čelia občania EÚ, ktorí chcú na územie Srbska vstúpiť z Kosova a potom z územia Srbska odísť do tretej krajiny, a to pre to, že Srbsko neuznáva vonkajšie hranice Kosova a tvrdí, že prvý vstup na územie Kosova predstavuje nelegálny vstup na územie Srbska; vyjadruje poľutovanie tiež nad tým, že srbská pohraničná polícia v cudzích pasoch umiestňuje anulačné pečiatky na kosovské pečiatky; nabáda Srbsko, aby takéto politiky prehodnotilo, čo by bolo významným opatrením na budovanie dôvery, potrebným krokom k normalizácii vzťahov s Kosovom a konkrétnym spôsobom presadzovania ďalšej integrácie do EÚ v súlade s duchom voľného pohybu;

8. vyzýva srbské orgány a orgány susedných krajín, aby naďalej preukazovali dobrú vôľu, v plnej miere spolupracovali a podporovali osobitnú vyšetrovaciu pracovnú skupinu vytvorenú na základe správy Parlamentného zhromaždenia Rady Európy z decembra 2010, a nabáda na ďalšie urýchlenie jej práce;

9. oceňuje konštruktívny prístup srbskej vlády k vzťahom so susednými krajinami, keďže to umožnilo významný pokrok pri dosahovaní regionálnej spolupráce aj užších vzťahov s EÚ; znovu pripomína kľúčový význam regionálnej spolupráce a zmierenia, ako aj postupného vyriešenia bilaterálnych problémov so susednými krajinami v prvom rade pre dosiahnutie pokroku pri prekonávaní dedičstva nedávneho konfliktu a následne pre úspech integrácie Srbska do EÚ; povzbudzuje orgány, aby úzko spolupracovali s krajinami bývalej Juhoslávie v záujme vyriešenia všetkých pretrvávajúcich problémov právneho následníctva a aby náležitým spôsobom v plnej miere vykonávali všetky bilaterálne dohody so susednými krajinami; vyzýva Srbsko, aby zvýšilo úsilie pri riešení zostávajúcich problémov s Chorvátskom, najmä problémov týkajúcich sa nezvestných osôb, vytýčenia hraníc a vyšetrovania vojnových zločinov, čo umožní odstrániť

prekážky, ktoré bránia stiahnutiu vzájomných žalôb vo veci genocídy pred Medzinárodným súdnym dvorom; vyzýva belehradské orgány, aby aktívne podporovali a uľahčovali ústavné zmeny v Bosne a Hercegovine zamerané na uvedenie volebných právnych predpisov do súladu s rozhodnutím ESĽP vo veci Sejdić-Finci a na posilnenie a sprehľadnenie inštitúcií Bosny a Hercegoviny na štátnej úrovni, aby táto krajina mohla pokročiť na svojej ceste k pristúpeniu k EÚ;

10. uznáva nedávny pokrok dosiahnutý pri nachádzaní masových hrobov a identifikácii nezvestných osôb z vojen v Chorvátsku a Bosne a Hercegovine, a naliehavo žiada srbské orgány, aby viedli dôslednejšie vyšetrovanie v archívoch a medzi dôstojníkmi bývalej Juhoslovanskej ľudovej armády;

11. vyzýva Srbsko, aby zabezpečilo prísnu parlamentnú kontrolu nad rokovaniami o pridružení; opakuje význam včasného zapojenia parlamentu Srbska do procesu začleňovania prijatých záväzkov do právnych predpisov a zapájania občianskej spoločnosti prostredníctvom konštruktívneho konzultačného mechanizmu počas celého prístupového procesu, pretože ako kritický pozorovateľ pokračujúcich európskych reforiem zohráva významnú úlohu, pričom treba zaistiť, aby sa dialóg a dobré susedské vzťahy so susedmi Srbska v spoločnosti pevne zakorenili; víta spoluprácu s Chorvátskom a Čiernou Horou prostredníctvom snahy o výmenu osvedčených postupov z nedávnej doby s cieľom pomôcť Srbsku rýchlo a hladko napredovať v prístupovom procese;

12. víta prijatie stratégie a akčného plánu reformy súdnictva na roky 2013 – 2018, ktoré sú založené na kľúčových zásadách nezávislosti, nestrannosti, kompetencií a kvality súdnictva a nepodliehania politickým zásahom; naliehavo vyzýva orgány, aby zintenzívnili túto reformu v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie, najmä pokiaľ ide o úlohu parlamentu pri menovaní sudcov a nezávislosť prokuratúry, a so zreteľom na proces preverovania kapitoly 23, ktorý začal 25. septembra 2013; zdôrazňuje význam posilnenia nezávislosti Vysokej rady pre sudcov a prokuratúru a zníženia počtu nevyriešených prípadov ako nutnej podmienky úspešného naplánovania celého reformného procesu; vyzýva verejné orgány, aby poskytli všetky potrebné prostriedky Justičnej akadémii, ktorá by mala pomáhať pri zaisťovaní prijímania osôb na základe zásluh; zdôrazňuje, že je potrebné sudcom a prokurátorom neustále poskytovať odbornú prípravu v oblasti riešenia zložitých finančných prípadov a hospodárskych trestných činov; naliehavo žiada zodpovedné orgány, aby zaistili transparentný a proces menovania sudcov a prokurátorov založený na zásluhách, ako aj spoľahlivý prehľad výsledkov disciplinárnych konaní proti pracovníkom v súdnictve; okrem toho trvá na tom, že je potrebné včas zaistiť spravodlivosť spolu so zjednotením judikatúry, zverejňovaním všetkých súdnych rozhodnutí ihneď po ich prijatí a ľahký prístup k nim, ako aj náhodné prideľovanie prípadov na všetkých súdoch; vyjadruje znepokojenie nad právnou neistotou vyplývajúcou z toho, že množstvo sudcov vykonáva svoje úlohy dočasne; opakuje, že silné a nezávislé súdnictvo je kľúčové pre schopnosť Srbska splniť kritériá členstva v EÚ;

13. odporúča, aby sa zmenou a doplnením zákona o reštitúciách odstránili všetky procedurálne prekážky a právne obmedzenia týkajúce sa vecného odškodnenia; vyzýva srbskú vládu, aby v plnej miere a nediskriminačným spôsobom presadzovala zákon o rehabilitácii (obetí); konštatuje, že jeho plnenie by sa malo realizovať v súlade so základnými zásadami právneho štátu, ako je dodržiavanie prezumpcie neviny;

14. víta prijatie národnej protikorupčnej stratégie a akčného plánu na roky 2013 – - 2018 a zdôrazňuje, že na ich zmysluplnom vykonávaní je potrebné nepretržite pracovať, a to v rámci podmienok EÚ, bez ktorých prístupový proces nepovedie k úspechu; zdôrazňuje význam primeraného financovania pre riadnu realizáciu stratégie; zdôrazňuje, že politická vôľa má zásadný význam pre dosiahnutie dobrých výsledkov vyšetrovania a usvedčenie v prípadoch korupcie na vysokej úrovni vrátane 24 privatizačných káuz, na ktoré poukázala protikorupčná rada; v tejto súvislosti víta prvé výsledky a konečné odsudzujúce rozsudky v rámci boja proti korupcii; zároveň zdôrazňuje potrebu budovať inštitucionálne kapacity, posilniť právny štát a spoluprácu medzi agentúrami, najmä v prípade orgánov súdnictva a prokuratúry, aby mohli riešiť zložité prípady systémovej korupcie a viesť finančné vyšetrovania; domnieva sa, že by sa mala posilniť právna kompetencia protikorupčnej agentúry a jej zdroje; zdôrazňuje, že financovanie všetkých politických strán musí byť transparentné a v súlade s normami EÚ; vyzýva verejné orgány, aby prijali zákon o informátoroch a zaistili jeho okamžité a hladké uplatňovanie ako nutnej súčasti protikorupčnej stratégie;

15. konštatuje, že korupcia a organizovaná trestná činnosť sú v tomto regióne veľmi rozšírené a sú takisto prekážkou brániacou demokratickému, sociálnemu a hospodárskemu rozvoju Srbska; domnieva sa, že regionálna stratégia a lepšia spolupráca medzi všetkými krajinami regiónu majú zásadný význam pre účinnejšie riešenie týchto záležitostí;

16. uznáva ženy ako dôležité aktérky v oblasti zmeny v srbskej spoločnosti; berie na vedomie zlepšenie zastúpenia žien v parlamente po voľbách v roku 2012; nabáda srbské orgány, aby vyvinuli ďalšie úsilie o zaistenie rovnocenného zastúpenia; zdôrazňuje skutočnosť, že ženy sa stále stretávajú s diskrimináciou na pracovnom trhu a v iných sektoroch spoločnosti a že stále nie sú plne zastúpené v politickom živote krajine vrátane vládnych postov; zdôrazňuje skutočnosť, že účinná implementácia existujúcich právnych predpisov v oblasti nediskriminácie a rodovej rovnosti a ďalšieho posilňovania administratívnej kapacity sú naďalej veľkými výzvami, a naliehavo žiada srbské orgány, aby zintenzívnili úsilie pri riešení týchto otázok;

17. vyzýva príslušné orgány, aby zaručili dôveryhodnosť a profesionalitu programu na ochranu svedkov a zabezpečili mu primerané prostriedky, aby justičné orgány mohli efektívne pokračovať v procesoch týkajúcich sa vojnových zločinov a organizovanej trestnej činnosti; upriamuje pozornosť na to, že mnoho bývalých príslušníkov polície sa z dôvodu závažných nedostatkov z programu na ochranu svedkov odhlásilo;

18. opakovane zdôrazňuje svoje obavy týkajúce sa rozhodnutia ústavného súdu, ktorým sa ruší 22 zaručených právomocí autonómnej provincie Vojvodina a ktoré ponecháva znepokojujúci počet nevyriešených otázok, ktoré je nutné riešiť; v tejto súvislosti vyzýva na preukázanie dodržiavania zásad právneho štátu a subsidiarity; opäť stranám pripomína, že podľa ústavy mal byť zákon o financovaní autonómnej provincie Vojvodina prijatý do konca roka 2008; preto nabáda vládu, aby vec predložila parlamentu bez akéhokoľvek ďalšieho zdržania, keďže je to nevyhnutné pre fungujúcu demokraciu a právny štát v Srbsku;

19. zdôrazňuje význam konštruktívneho sociálneho dialógu pre hospodársky rozvoj Srbska; naliehavo žiada vládu, aby presadzovala budovanie kapacít skutočne nezávislých odborov a organizácií zamestnávateľov, a aby vytvorila rámec a politický priestor pre sociálny dialóg a kolektívne zmluvy;

20. zdôrazňuje dôležitosť podporovania a ochrany ľudských práv, základných slobôd a zásady nediskriminácie zo všetkých možných dôvodov na všetkých úrovniach; víta prijatie stratégie nediskriminácie a zdôrazňuje skutočnosť, že jej vykonávanie má kľúčový význam; víta doteraz dosiahnutý pokrok, naďalej je však znepokojený mierou diskriminácie v krajine a vyzýva na rešpektovanie všetkých menšín, a to z hľadiska národnosti, etnicity, rodu, sexuálnej orientácie, a na zabezpečenie sociálno-ekonomických a kultúrnych práv; poukazuje na to, že by sa mal klásť osobitný dôraz na kategórie osôb, ktoré sú najviac vystavené diskriminácii a diskriminačným praktikám, ako sú Rómovia, ženy, osoby so zdravotným postihnutím a deti; vyzýva na náležité uplatňovanie srbskej stratégie pre Rómov; vyzýva na lepšiu ochranu práv žien a politík v oblasti rodovej rovnosti a zdôrazňuje, že treba plne uplatňovať rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN 1325 a začleniť rodové hľadisko do všetkých príslušných vládnych politík; výrazne odsudzuje rozhodnutie orgánov zakázať akciu Pride Parade, ktorá sa mala rovnako ako v predchádzajúcich dvoch rokoch uskutočniť v septembri 2013 v Belehrade, a vyzýva na politickú podporu ľudských práv lesbičiek, homosexuálov, bisexuálov, transrodových a intersexuálnych osôb (LGBTI) na najvyššej politickej úrovni; trvá na tom, že právo na verejné zhromažďovanie sa musí zaručiť všetkým občanom a menšinám vrátane menšiny LGBTI; vyzýva srbské orgány, aby vytvorili proaktívnejší prístup k lepšiemu začleňovaniu osôb patriacich k LGBTI; naliehavo žiada vládu, aby zintenzívnila celoročné úsilie o komplexný boj proti násilným skupinám, ktoré chceli narušiť pokojnú demonštráciu spoločenstva LGBTI a útočiť proti nemu, aby sa týmto skupinám zabránilo v podrývaní právneho štátu a uplatňovania ľudských práv v Srbsku; vyzýva tiež srbské orgány, aby problém traumatických následkov násilia z 90. rokov 20. storočia riešili v rámci dlhodobej stratégie na predchádzanie opätovného výskytu chuligánstva a bezprávia;

21. zdôrazňuje ústrednú úlohu aktívnych a nezávislých organizácií občianskej spoločnosti pri posilňovaní a upevňovaní demokratických politických procesov v krajine; uznáva dôležitú prácu organizácií občianskej spoločnosti a ženských organizácií z hľadiska presadzovania práv lesbičiek, homosexuálov, bisexuálov a transsexuálov, ukončenia násilia páchaného na ženách, zvyšovania účasti žien v politike, úsilia o budovanie mieru a úlohy dohľadu občianskej spoločnosti; vyzdvihuje význam dialógu s organizáciami občianskej spoločnosti a zdôrazňuje kľúčovú úlohu subjektov občianskej spoločnosti pri rozvíjaní regionálnej spolupráce týkajúcej sa spoločenských a politických otázok; víta lepšiu spoluprácu vlády s MVO, vyzýva však na rozsiahlejšie konzultácie s nimi pri tvorbe politiky, a to aj pri formulovaní politík a právnych predpisov a monitorovaní činností orgánov verejnej moci;

Štvrtok 16. januára 2014

22. vyzýva na pevnejšie politické odhodlanie uskutočniť reformu verejnej správy a na úsilie o zavedenie zásluhového systému, pričom je nutné zaistiť dokončenie legislatívneho rámca a jeho úplné zosúladenie s medzinárodnými normami; považuje za poľutovaniahodné, že sa na miestne orgány nevzťahuje zákon o verejnej službe;

23. zdôrazňuje skutočnosť, že Srbsko ratifikovalo dôležité dohovory Medzinárodnej organizácie práce (MOP) o pracovných právach, ako aj revidovanú Európsku sociálnu chartu; upriamuje pozornosť na skutočnosť, že pracovné a odborové práva sú stále obmedzené, napriek ústavným zárukám, a vyzýva Srbsko, aby ďalej tieto práva posilňovalo; vyjadruje znepokojenie nad tým, že sociálny dialóg je stále slabý a že konzultácie so sociálnymi partnermi sú nepravidelné; požaduje, aby sa podnikli ďalšie kroky na posilnenie Hospodárskej a sociálnej rady s cieľom zabezpečiť jej aktívnu úlohu pri posilňovaní sociálneho dialógu a aktívnejšiu konzultačnú úlohu pri tvorbe zákonov;

24. zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť slobodu médií, a víta v tejto súvislosti vyňatie poškodenia dobrého mena z kategórie trestných činov; poukazuje na potrebu zachovať silné verejnoprávne vysielanie a zabezpečiť jeho stabilné a udržateľné financovanie, ako aj úplnú transparentnosť vlastníctva médií; nabáda na rýchlu implementáciu mediálnej stratégie a príslušných navrhovaných právnych predpisov vrátane rýchleho poskytovania rozsiahleho prístupu k internetu; je veľmi znepokojený pokračujúcimi hrozbami namierenými proti novinárom a opakuje svoju výzvu, aby príslušné orgány dokončili prebiehajúce vyšetrovania vrážd novinárov; domnieva sa, že by sa mali prijať ďalšie kroky na zaistenie bezpečného prostredia pre to, aby novinári mohli svoju prácu vykonávať účinne a bez autocenzúry; osobitne upozorňuje na nebezpečenstvo zneužívania verejných prostriedkov na uplatňovanie politického vplyvu na médiá;

25. vyzýva srbskú vládu, aby intenzívnejšie spolupracovala s európskymi inštitúciami s cieľom zaistiť lepší prístup k európskym prostriedkom poskytovaným organizáciám občianskej spoločnosti v záujme podpory ich práce ako zásadne dôležitých subjektov v procese európskej integrácie Srbska;

26. zdôrazňuje potrebu zintenzívniť úsilie v boji proti obchodovaniu s ľuďmi a podporuje formalizáciu úloh a povinností úradníkov a poskytovateľov služieb pri identifikácii obetí a ich odkazovaní na príslušné služby;

27. pripomína svoju výzvu orgánom, aby pokračovali v úsilí o odstránenie dedičstva po bývalých komunistických tajných službách ako krok k demokratizácii Srbska; vyzýva Srbsko, aby zintenzívnilo proces následníctva a plnenie záväzkov v oblasti rozdelenia majetku, a plnenie dohody o rozdelení spoločných archívov bývalej Juhoslávie; v tejto súvislosti opakuje, že plnohodnotný prístup ku všetkým archívnym materiálom, najmä k materiálom tajných služieb bývalej Juhoslávie (UDBA), má zásadný význam; opakuje svoju výzvu, aby verejné orgány umožnili prístup k týmto archívom týkajúcim sa bývalých juhoslovanských republík a aby tieto dokumenty vrátili príslušným vládam, ak o to požiadajú;

28. vyzýva srbskú vládu, aby umožnila vykonať výskum bývalých diktátorských režimov, aby politicky aj súdne rehabilitovala a odškodnila bývalé obete a ich rodiny, ktoré v týchto režimoch trpeli, ako súčasť snahy o posilnenie sociálnej súdržnosti a zaistenie trvalého mieru a spravodlivosti v kontexte procesu európskej integrácie Srbska;

29. vyzýva na účinné uplatňovanie právnych predpisov a dvojstranných a viacstranných dohôd o národnostných a etnických menšinách ([1]) rovnakým, nediskriminačným a primeraným spôsobom v celej krajine; vyzýva orgány, aby propagovali prostredie tolerancie a rovnakého zaobchádzania bez akejkoľvek diskriminácie národnostných a etnických menšín vrátane prístupu ku vzdelávaniu v materinskom jazyku a používania jazykov v miestnej a regionálnej verejnej správe; vyzýva tiež na prijatie opatrení s cieľom odstrániť diskrimináciu v platných právnych predpisoch a postupoch týkajúcich sa reštitúcie majetku osobám patriacim k národnostným a etnickým menšinám; zdôrazňuje význam národných rád národnostných menšín, ich úlohy pri začleňovaní národnostných menšín, napr. pri vykonávaní individuálnych a kolektívnych práv národnostných menšín, a vyzýva orgány, aby poskytovali neustále a primerané finančné zdroje pre ich prácu; vyzýva verejné orgány, aby zaistili hladký priebeh volieb do národných rád národnostných menšín, ktoré sa majú konať v roku 2014, a to v súlade s odporúčaniami nezávislých orgánov; vyjadruje znepokojenie nad možným prerušením vysielania programov v menšinových jazykoch z dôvodu oznámenej privatizácie médií;

([1]) Srbsko uznáva tieto národnostné a etnické menšiny: Albáncov, Bosniakov, Bulharov, Bunjevcov, Chorvátov, Čechov, Nemcov, Goranov, Maďarov, Macedóncov, Rómov, Rumunov, Rusínov, Slovákov, Ukrajincov, Vlachov a iných.

30. zdôrazňuje, že treba dôraznejšie riešiť situáciu rómskych žien a mužov, ktorí stále čelia ťažkým životným podmienkam, násilnému vysťahovaniu a diskriminácii na trhu práce; vyzýva srbské orgány, aby poskytovali prístup k bývaniu a zdravotníckym službám; zdôrazňuje, že treba dosiahnuť úplnú harmonizáciu antidiskriminačných právnych predpisov s politikami EÚ a pri začleňovanie Rómov uplatňovať holistický prístup; poukazuje tiež na potrebu účinného monitorovania opatrení v oblasti začleňovania, aby bolo možné zmenšiť rozpory medzi právnymi predpismi a ich vykonávaním;

31. berie na vedomie prácu na zmene trestného zákona; poznamenáva však, že právna neistota v súkromnom sektore po prijatí pozmeňujúcich návrhov pretrváva; opakuje svoje obavy týkajúce sa ustanovení nového článku 234 o zneužití privilegovaného postavenia, ktorý stále ponecháva priestor na ľubovoľný výklad, a žiada, aby boli súčasné trestné stíhania vedené v súkromnom sektore podľa článku 359 okamžite zastavené s cieľom obnoviť právny štát v krajine a zaviesť právnu istotu pre podnikateľskú komunitu v Srbsku;

32. trvá na tom, že štátne inštitúcie musia konať transparentným a zodpovedným spôsobom; oceňuje prácu nezávislých regulačných orgánov, ako sú ombudsman, komisár pre informácie verejného významu a iní, a uznáva ich prínos k zlepšeniu právneho rámca a zodpovednosti štátnych inštitúcií; naliehavo žiada verejné orgány o to, aby systematicky postupovali podľa ich odporúčaní a zistení;

33. vyzdvihuje prínosy procesu decentralizácie a vyzýva na posilnenie kompetencií miestnych orgánov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Národná rada pre decentralizáciu je naďalej nečinná; naďalej vyjadruje osobitné znepokojenie v súvislosti s právne neistým štatútom Vojvodiny a oneskoreným prijatím zákona o vlastných zdrojoch Vojvodiny;

34. víta kroky verejných orgánov na zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie v údolí Preševo a v Sandžaku, zdôrazňuje však, že je potrebné ďalšie úsilie, keďže tieto regióny sú naďalej nedostatočne rozvinuté a majú stále vysokú mieru nezamestnanosti; upozorňuje na skutočnosť, že menšiny etnických Albáncov a Bosniakov sú v miestnej správe naďalej nedostatočne zastúpené; žiada Radu a Komisiu, aby takéto rozvojové stratégie dôrazne podporovali;

35. opakuje, že podporuje iniciatívu REKOM, a dôrazne nabáda krajiny bývalej Juhoslávie, aby vytvorili medzivládnu komisiu poverenú zisťovaním faktov o obetiach a nezvestných z vojen v období rokov 1991 až 2001;

36. víta spoluprácu Srbska s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY), vďaka ktorej sa všetci vojnoví zločinci dostali pred haagsky tribunál na účely súdneho konania, čo je významný krok k európskej integrácii; nabáda na ďalšiu spoluprácu s tribunálom a inými bývalými juhoslovanskými republikami s cieľom priniesť obetiam a ich rodinám spravodlivosť;

37. vyzýva vládu, aby prevzala odporúčania, ktoré obsahuje záverečná správa OBSE/ODIHR, o parlamentných, miestnych a predčasných prezidentských voľbách v máji 2012, najmä s ohľadom na riešenie volebných sporov, transparentnosť registrácie voličov a politického financovania, ako aj s cieľom upevniť a harmonizovať právny rámec pre voľby v Srbsku, keďže podľa medzinárodných noriem by sa zmeny volebného práva mali uskutočňovať dlho pred akýmkoľvek vyhlásením volieb;

38. znovu pripomína, že pevne podporuje liberalizáciu víz pre krajiny západného Balkánu ako dôležitý pilier procesu európskej integrácie celého regiónu, ale zároveň je hlboko znepokojený rastúcim počtom falošných žiadateľov o azyl; vyzýva v tejto súvislosti členské štáty, aby nezneužívali mechanizmus zrušenia víz, ktorý bol prijatý v septembri 2013, ale aby sa skôr zaoberali týmto problémom, a to prispôsobením svojich príslušných rámcových právnych predpisov a aby označili Srbsko za „krajinu bezpečného pôvodu“ ako kľúčové opatrenie v snahe znížiť počet falošných žiadateľov o azyl; požaduje zároveň prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni, najmä sociálno-ekonomických opatrení zameraných na zraniteľné skupiny ako aj aktívne opatrenia v rámci boja proti sieťam organizovanej trestnej činnosti, ktoré sa podieľajú na obchodovaní s ľuďmi;

39. nabáda srbské orgány, aby posilnili výber daní a aby vykonávali zodpovednú fiškálnu politiku; zdôrazňuje, že rozsiahle štrukturálne reformy by mali podporovať fiškálnu konsolidáciu, podporuje preto vládu, aby uskutočnila odkladané štrukturálne hospodárske reformy, ako je zákon o plánovaní a výstavbe, s cieľom zlepšiť investičné a podnikateľské prostredie, ďalej podporovať rozširovanie malých a stredných podnikov, bojovať proti vysokej miere nezamestnanosti a chudobe, a to najmä v regiónoch, kde prevládajú národnostné menšiny, a uskutočniť dôchodkovú reformu s cieľom zaviesť udržateľný dôchodkový systém; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné odstrániť administratívne prekážky brániace podnikaniu, a poukazuje na význam urýchlenej reštrukturalizácie verejných podnikov v záujme zníženia

strát a prítomnosti štátu v hospodárstve; preto vyzýva srbské orgány, aby podporovali plnohodnotne fungujúce trhové hospodárstvo, budovali pevný daňový základ a rozvíjali stratégiu boja proti chudobe ako kľúčové prvky pre skutočné pristúpenie Srbska k EÚ; naliehavo žiada srbské orgány, aby uskutočňovali konzultácie s občianskou spoločnosťou a podnikateľským prostredím a zahrnuli ich do pracovných skupín na prípravu nových právnych predpisov; naliehavo žiada srbské orgány, aby obnovili podnikateľskú dôveru regulačnými a právnymi reformami; takisto konštatuje, že úspešným zavedením a uskutočňovaním štrukturálnych hospodárskych reforiem sa zníži vysoká mieru migrácie;

40. víta prácu Agentúry pre reštitúcie, ktorú doteraz vykonala; podporuje reštitúcie v naturáliách, keď je to možné; víta rozhodnutie ministerstva hospodárstva vypracovať úplný zoznam verejného a štátneho majetku, a tak skoncovať s jeho nelegálnym získavaním súkromnými subjektmi; zdôrazňuje, že podrobný zoznam verejného a štátneho majetku je naďalej zásadne dôležitý pre úspech v boji proti systémovej korupcii, keďže sú veľké rozpory medzi skutočným a oficiálne zaznamenaným štátnym a verejným majetkom;

41. vyzýva verejné orgány, aby vyvinuli maximálne úsilie s cieľom minimalizovať nepriaznivé dôsledky hospodárskej politiky, napríklad chudobu, nezamestnanosť či sociálne vylúčenie, ale aby tiež riešili ich prvotné príčiny a bojovali proti nim a presadzovali rozvoj;

42. vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným pokrokom a pretrvávajúcimi zdržaniami v oblasti praktického uplatňovania rámca pre obnoviteľné zdroje energie; konštatuje, že Srbsko zaostáva za inými krajinami žiadajúcimi o členstvo v EÚ v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie a vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa nesplnia ciele Srbska v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na rok 2020; zdôrazňuje, že je potrebná transparentnosť v oblasti vládnych konzultačných procesov, a vyjadruje poľutovanie nad tým, že srbské orgány pri prijímaní dohody o nákupe energie nezohľadnili názory medzinárodných finančných inštitúcií;

43. považuje za poľutovaniahodné, že v oblastiach životného prostredia a zmeny klímy nebol dosiahnutý výrazný pokrok, a vyzýva srbské orgány, aby čo najskôr prijali komplexnú stratégiu v oblasti klímy v súlade s cieľmi EÚ;

44. zdôrazňuje, že Srbsko aj ostatné krajiny regiónu budú v nadchádzajúcich rokoch musieť zaviesť environmentálne normy EÚ a prijať ciele v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov rovnako, ako už prijali ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2020; konštatuje, že v energetickej stratégii Energetického spoločenstva prijatej v roku 2012 Srbsko uvádza plány na zvýšenie objemu výroby elektrickej energie z uhlia vo veľkých spaľovacích elektrárňach, a pripomína, že je to v rozpore s plánovaným znižovaním emisií skleníkových plynov; v tomto smere vyzýva srbské orgány, aby prijali energetickú politiku v súlade s cieľmi EÚ a najmä aby využili nedávne rozhodnutie Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR) financovať projekt za 75 miliónov EUR určený na poskytnutie úverových liniek miestnym bankám na západnom Balkáne, aby mohli tieto prostriedky požičiavať ďalej súkromným osobám a obciam na účely investícií do energetickej účinnosti a obnoviteľných zdrojov energie;

45. naliehavo žiada srbské orgány, aby zlepšili politiky ochrany spotrebiteľa, predovšetkým v oblasti všeobecných zásad bezpečnosti potravín a vytvorenia národného referenčného laboratória; považuje za poľutovaniahodné, že zákon o geneticky modifikovaných organizmoch ešte stále nebol uvedený do súladu s právnymi predpismi EÚ;

46. podporuje kampaň orgánov mesta Belehrad na získanie titulu Európske hlavné mesto kultúry 2020 pre Belehrad a podporuje súvisiace projekty zamerané na kultúrne zblíženie Belehradu a Srbska s EÚ, a to najmä pokiaľ ide o medzietnické spolužitie, multikultúrne porozumenie a medzináboženský dialóg;

47. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vláde a parlamentu Srbska.